ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΕΣ

ΤΟΥ ΕΣΣΑΤ ΜΑΧΜΟΥΤ

[Σήμερα ἔχουμε τὴν εὐτυχία νὰ σᾶς δώσουμε ἕνα δεῖγμα τῆς συγχρόνου Τουρκικῆς Λογοτεχνίας, ἕνα διήγημα ποὺ δημοσιεύτηκε ἐσχάτως εἰς τὴν «Ἀκσάμ», γιὰ νὰ λάβετε μιὰ ἰδέα τῆς προόδου ποὺ συντελεῖται στὴν τουρκικὴ διανόηση, ἀντιθέτως πρὸς τὴ στασιμότητα τῆ δικῆ μας].

— Σᾶς ξέρω, Κύριε, μοῦ εἶπε, εὐαρεστηθεῖτε νὰ μ' ἀκούσετε. Θὰ μάθετε τὴν ἱστορία μιᾶς γυναίκας ποὺ εἶδε τὸν ἄντρα της ν' ἀγαπᾶ τὴν ἴδια τὴν ἀδελφή της. Κι' ἀκούγοντάς με θὰ μπορέσετε νὰ μὲ παρηγορήσετε.

Ἔτσι μοῦ μίλησε μιὰ γυναίκα ποὺ συνάντησα ἕνα βροχερὸ βράδι σὲ μιὰ ἔρημη γωνιὰ τοῦ Μπαζὰρ Γυολοῦ, στὸ Καντίκιοϊ. Μὲ πράσινρε, σχεδὸν διὰ τῆς βίας, ὡς ἕνα μαγαζάκι τῆς παραλίας, κι' ἐκεῖ ἄρχισε νὰ μοῦ λέει τὶς περιπέτειές της, χαϊδεύοντας διαρκῶς τὸ μωρό της, ποὺ τὸσφίγγε στὴν ἀγκαλιά της.

Εἶταν μιὰ γυναίκα, ποὺ τὴ θυμόμουνα ἀρίστως, ἡλικίας πάνω κάτω 23 ἕως 25 χρόνων. Τὰ μαῦρα καὶ βαθειὰ μάτια της εἶταν ὑγρὰ ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ συνεχεῖς λυγμοὶ διέκοπταν τὰ λόγια της. Φαινόταν σὰν ἕνα νεαρὸ θῦμα τῆς σκληρότητος τῆς μοίρας. Τείνοντάς μου τὸ μωρὸ ποὺ εἶχε ἀποκοιμηθεῖ μέσα στὴν ἀγκαλιά της, μοῦ εἶπε:

— Εἶμαι ἡ μητέρα αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ καὶ νᾶμαστε σήμερα πεταμένοι στὸ δρόμο, ἐγὼ κι' αὐτό, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ τέρας, τὸν ἄντρα μου. Μὲ πέταξε ἔξω, χωρὶς νὰ μὲ λυπηθεῖ καθόλου, ὕστερ' ἀπὸ ὀχτὼ χρόνια ποὺ ζήσαμε μαζί, σὰ μιὰ ὑπηρέτρια ποὺ τὴν διώχνουνε. Ἂν κρατούσατε σημειώσεις αὐτῶν ποὺ θὰ σᾶς διηγηθῶ, θὰ μοῦ ἐκάνατε μεγάλη χάρη. Κι' ἀκόμα σᾶς θερμοπαρακαλῶ νὰ δημοσιέψετε τὴν ἱστορία μου, νὰ χρησιμεύει γιὰ παράδειγμα στὶς ἄλλες. Ἐκθέσατε τὴ δυστυχία μου καὶ γνωρίστε στὸ κόσμο τὸ ὄνομα τῆς βδελυρῆς αὐτῆς ἀδελφῆς ποὺ μοῦ ἄρπαξε τὸν ἄντρα μου. Ἀκοῦστε:

Πᾶνε ἀπὸ τότε ὀχτὼ χρόνια. Ἕνα βράδι περπατοῦσα στὸ Κοὺς Ντιλὶ Τσαΐρι. Εἴμουν τότε ἑναπαιδὶ ποὺ δὲν εἶξερα διόλου τὴ ζωὴ ἢ μᾶλλον εἶχα ἀρχίσει νὰ μπαίνω μέσα στὰ μυστικά της. Ἂν δὲ γελιέμαι εἶτανε Τρίτη. Περπατῶντας ἀντιλήφθηκα ὅτι ἕνας νέος μὲ παρακολουθοῦσε ἐξ ἀποστάσεως. Εἶταν ὡραῖος καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι μοῦ ἔκανε ἐκεῖνο τὸ βράδι ὁλωσδιόλου ξεχωριστὴ ἐντύπωση. Τὸ βλέμμα του εἶτανε γλυκό, τὸ χαμόγελό του ὑποχρεωτικό, οἱ τρόποι τουλεπτοί, κσὶ μποροῦσαν νὰ αἰχμαλωτίσουν μιὰ γυναίκα. Εἶχε σκοτεινιάσει πιὰ καὶ ἔπρεπε νὰ γυρίσω σπίτι μου. Μὲ σταμάτησε σέ μιὰ γωνιὰ τοῦ δρόμου καὶ μοῦ ζήτησε τὴν ἄδεια νὰ μοῦ μιλήσει. Ἕνα προαίσθημα μὲ παρακινοῦσε νὰ τὸν ἀποφύγω. Ὡστόσο μιὰ δυνατὴ ἐσωτερικὴ ἐπιθυμία μ' ἔσπρωξε νἀνοίξω κουβέντα μαζύ του... Παρ' ὅλα ταῦτα κατόρθωσα ν' ἀποφύγω τὰ πρῶτα ἐρωτικά του διαβήματα καὶ γύρισα σπίτι μου συγκινημένη καὶ ταραγμένη. Μὰ τἄλλα βράδια δὲ μπόρεσα νὰ τ' ἀποφύγω. Γνωριστήκαμε καὶ σὲ λίγο εἴχαμε ἀγαπηθεῖ. Ἡ ἀγάπη μου σ' αὐτὸν εἶταν δυνατή, ἀπεριόριστη. Ἔννοιωθα τὸ κεφάλι μου ν' ἀναποδογυρίζει ἂν δὲν τὸν ἔβλεπα ἕνα μόνο βράδι. Κι' αὐτὸς μ' ἀγαποῦσε μὲ τὴν ἴδια τρέλλα. Μοῦ τὸ εἶχε δείξει πολλὲς φορές.

Οἱ προθέσεις του εἶταν ἄγνες. Ἤθελε νὰ μὲ παντρεφτεῖ. Γιὰ μένα εἶταν ὄνειρο νὰ φτειάξω οἰκογένεια μαζύ του. Ἐπὶ τέλους ὁ Σελίμ—αὐτὸ εἶταν τὸνομά του—ζήτησε τὸ χέρι μου ἀπὸ τὸν πατέρα μου. Αὐτὸς τοῦ ἀρνήθηκε.

Ὁ φῖλος μου δὲν εἶχε πάρει ἀκόμα τὸ δίπλωμά του. Ἀποφάσισε νὰ μὲ κλέψει. Δὲν εἶξερα ποὺ θὰ καταφεύγαμε, ἀλλὰ τὸν ἀγαποῦσα πολὺ καὶ δέχτηκα νὰ τὸν ἀκολουθήσω. Τέλος, μιὰ νύχτα, μ' ἔκλεψε. Ὁ πατέρας μου, βλέποντας τὴν ἐπιμονὴ τοῦ ἀγαπημένουμου καὶ γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὸ σκάνδαλο, συγκατατέθηκε στὸ γάμο μας, κι' ἀφοῦ παντρεφτήκαμε μᾶς δέχτηκε στὸ σπίτι μας. Εἴμουν εὐτυχής. Κι' ἀπὸ τὴ χαρά μου τραγουδοῦσα κάθε μέρα σὰν ἕνα ἀθῶο πουλάκι.

Μοῦ φαινόταν πὼς ὅλοι οἱ πόθοι μου εἶχαν πραγματοποιηθεῖ, ὅτι τίποτε δὲν ἔμενε γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ ἡ εὐτυχία μου. Εἶχα καὶ μιὰ ἄλλη ἀδελφὴ ποῦ τὴν ἐποχὴ τοῦ γάμου μας θὰ εἶταν δεκατριῶν μόλις χρονῶν καὶ πήγαινε στὸ παρθεναγωγεῖο τοῦ Καντίκιοϊ. Ὁ ἄντρας μου, ὁ Σελίμ, τὴν ἀγάπησε σὰν πατέρας κ' ἐπέβλεπε τὶς σπουδές της. Ἔδειχνε ὅλο τὸ σεβασμὸ τὸν ὀφειλόμενο πρὸς τὴ νύφη του. Μὰ μὲ τὸν καιρὸ τὰ πράγματα ἄλλαξαν καὶ θὰ δῆτε πῶς.

Ἡ Ρέχια, ἡ ἀδελφή μου μεγάλωνε μὲ τὸν καιρὸ καὶ ἀποκτοῦσε συνείδηση τῆς γυναικότητός της. Ὅσο πήγαινε καὶ γινότανε—πρέπει νὰ τ' ὁμολογήσω—καὶ πειὸ ὄμορφη. Εἶχε μεγάλα γαλάζια μάτια, μικρὰ κόκκινα χείλη καὶ σῶμα σβέλτο.

Μὴ νομίσετε πὼς τὴν ἐξήλευα. Ἐξ ἄλλου ἐκεῖνο τὸν καιρὸ δὲ μποροῦσα νὰ σκεφτῶ πὼς θὰ γινότανε μιὰ μέρα ἀντίζηλός μου.

Τὴ συνήντησα ἕνα βροχερὸ βράδυ.

Ἀλλὰ ἡ ζωὴ ἔχει καὶ στροφὲς δυσάρεστες. Τὰ δυὸ τελευταῖα χρόνια ἡ στάσις τοῦ Σελὶμ καὶ τῆς Ρέχια μοῦ φάνηκε κάπως ἀλλόκοτη. Τὰ γλυκὰ μάτια τῆς ἀδελφῆς μου ἔπαιρναν μιὰ φοβισμένη ἔκφραση ὁσάκις μ' ἀντίκρυζε.

Φωνάζοντάς με Ἄμπλα! (μεγάλη μου ἀδελφή) τὰ κόκκινα χείλη τῆς Ρέχια ἔτρεμαν. Βυθιζόμουν σὲ σκέψεις γιὰ νὰ ἐξηγήσω τὸ μυστήριο, χωρὶς νὰ κατορθώνω νὰ συμπεράνω τίποτε. Ἀλλὰ ὅλα τὰ πράγματα ἐδῶ κάτω ἔχουν ἕνα τέλος.

Πέρασαν ἀκριβῶς ἑπτὰ μῆνες ἀπὸ τότε. Ἕνα βράδυ ἐπέστρεφα κάπως ἀργὰ στὸ σπίτι. Ἡκάμαρη ἐμένα καὶ τοῦ ἄντρός μου ἔβλεπε στὸ δρόμο. Ἕνας διαβάτης μποροῦσε, ἂν ἄπλωνε τὸ αὐτί του, ν' ἀκούσει τὶ λεγότανε μέσα.

Μόλις μπῆκα στὴν πόρτα λυγμοὶ μοῦ ἀπόσπασαν τὴν προσοχή. Ἡ ἀδελφή μου ἔκλαιγε. Ἀφογκράστηκα. Ἐψιθύριζαν μέσα κάτι.

Ἡ φωνὴ τοῦ Σελὶμ ἀκουγότανε κάθε τόσο.

Βγῆκα ἔξω, πλησίασα τὸ παράθυρο κι' ἄκουσα. Οὔτε κεραυνὸς νὰ ἔπεφτε ἐπάνω μου, δὲ θὰ μ' ἔκανε νὰ νοιώσω ἐκεῖνο ποὺ ἔνοιωσα ὅταν ἄκουσα τὴν ἀδελφή μου νὰ λέῃ:

— Σελὶμ μπέη, μὲ κατάστρεψες! Πῶς θὰ μπορῶ πιὰ ν' ἀντικρύζω κατὰ πρόσωπο τὴν ἀδελφή μου;

Ἔτσι λοιπόν; Ὁ ἄντρας μου μὲ ἀπατοῦσε μὲ τὴν ἀδελφή μου; Εἶταν ὁλοφάνερο! Τότε κι' ἐγὼ μπῆκα ἔξαφνα μέσ' στὴν κάμαρη γιὰ νὰ τοὺς ἀποκαλύψω. Μὰ αὐτοὶ ἀρνηθήκαν τὰ πάντα καὶ μ' ἕνα ἀηδὴ κυνισμὸ ἰσχυρίστηκαν πὼς γελιόμουν, πὼς ἡ ἀδελφή μου δὲν εἶχε κλάψει, οὔτε εἶχε πεῖ τὰ λόγια ποὺ ἄκουσα.

Γιὰ νὰ ἔχω τὴν καρδιά μου καθαρὴ ἔπρεπε νὰ τοὺς παραμονέψω καὶ νὰ τοὺς συλλάβω ἐπ' αὐτοφώρῳ.

Προφασίστηκα λοιπὸν ὅτι θὰπήγαινα νὰ ἐπισκεφτῶ μιὰ στενή μας συγγενῆ ἄρρωστη ποὺ ἔμενε στὸ Πάνδερμα, γιὰ νὰ ἐγκαταλείψω τὸ Καντίκιοϊ. Εἶχα τὸ θάρρος—ὦ τί ὀδυνηρὸ θάρρος!—ν' ἀφήσω τὸν ἄντρα μου στὸ σπίτι κ' ἔφυγα μὲ τὸν πατέρα μου στὸ Πάνδερμα. Μετὰ μιὰ βδομάδα γεμάτη ἀπὸ ἀνείπωτη λύπη ποὺ ἔμεινα ἐκεῖ, ἐξέφρασα στὸν πατέρα μου τὴν ἐπιθυμία νὰ ξαναγυρίσω στὴν Κωνσταντινούπολη, παρακαλῶντας τον συγχρόνως νὰ μείνῃ αὐτὸς κοντὰ στὴν ἄρρωστη.

Γύρισα λοι ὸν ἄξαφναέναβράδι στὸ Καντίκιοϊ μαζὶ μὲτὸ παιδὶ ποὺ βλέπετε τώρα ἀποκοιμισμένο στὴν ἀγκαλιά μου. Ἕνα τρομερὸ προαίσθημα μὲ τυραννοῦσε. Ἔβλεπα τὴ δυστυχία μου νὰ ἔρχεται, πήγαινα κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὰ ἐρείπια τῆς ἑστίας μου... Μὰ ἔπρεπε ν' ἀποτινάξω αὐτὸν τὸν ἐφιάλτη.

Ἔφτασα μπρὸς στὴν πόρτα. Τὴν ἄνοιξα μὲ τὸ κλειδὶ ποὺείχα μαζί μου. Ἔτρεμα. Στὸπρῶτο πάτωμαἡπόρτα τῆς κρεββατοκάμαρής μας εἶταν μισάνοιχτη. Μ' ἕνα πήδημα βρέθηκα μέσα. Ἡἀδελφή μου εἶταν μόνη μέσ' στὸ κρεββάτι μου κρατῶντας ἕνα νεογέννητο παιδί, νανουρίζοντας στὴν ἀγκαλιά της τὸν καρπὸ τῶν ἀνόμων της σχέσεων μὲ τὸν ἄντρα μου. Τὶ μποροῦσα νὰ κάνω; Ἔπεσα σὲ μιὰ καρέκλα, πνιγμένη ἀπὸ τὰ κλ·ίματα. Λιποθύμησα. Ἡ ἀδελφήμου ἦταν πολὺ ἀδύνατη ἀκόμα γιὰ νὰ μὲ συνδράμει. Ἔμαθα ἀργότερα ὅτι εἶχε γεννήσει τὸ πρῶ τῆς ἴδιας ἡμέρας. Ὁ ἄνδρας μου .τὴν εἶχε ἀγαπήσει περισσότερο ἀπὸ μένα καὶ προκειμένου νὰ τὴν καταστρέψει, ἐπροτίμησε νὰ τὴν παντρεφτῇ κατὰ τὴν ἀπουσία μου καὶ νὰ νομιμοποιήσῃ τὸ παιδί.

Δὲ μποροῦσα πιὰ νὰ εἶμαι ἡ γυναῖκα ἑνὸς διγάμου κι' ἀκόμη περισσότερο ἀφοῦ ἡ ἀντίζηλός μου εἶταν ἡ ἀδελφή μου. Εἴμουν μιὰ γυναίκα ἀπατημένη καὶ δὲν εἴξερα παρὰ αὐτό.

Ὁ ἄντρας μου, ποὺ ἦρθε λίγο ἀργότερα ἐνέδωσε πρὸ τῆς ἐπιμονῆς μου νὰ τὸν ἐγκαταλείψω. Ἐπιθυμοῦσε ἄλλωστε αὐτὸ τὸ χωρισμό. Ἡ ἀδελφήμου δὲν ἔλεγε λέξη. Τὸ ἴδιο ἐπιθυμοῦσε κι' αὐτή, ἂν καὶ δὲν ἐξέφραζε τὴ σκέψη της. Ὁ ἄντρας μου δὲ χρειάστηκε καὶ πολλὰ παρακάλια γιὰ νὰ ὑπογράψῃ τὸ χαρτὶ τοῦ διαζυγίου.

Τὸ πῆρα μαζί μου κ' ἔγκατέλειψα τὴν συζυγικὴ ἑστία μὲ τὸπαιδί μου στὰ χέρια μου καὶ τὸ θάνατο στὴ ψυχή μου. Εἶχα ἀφήσει τὸν ἄντρα μου μὲ τὴν καινούργια του γυναῖκα στὴν ἴδια ἐκείνη κάμαρη, ὅπου εἶχα μπῆ νέα κόρη κ' ἔφευγα διωγμένη, ἀπατημένη, συντριμένη...

?.. Ἡ συνομιλήτριά μου εἶχε ἐξαντληθεῖ πιά. Ἄφισε τὰ δάκρυά της ἐλεύθερα πιὰ νὰ τρέχουν. Προσπάθησα νὰ τῆς πῶ μερικὰ παρηγορητικὰ λόγια.

Ἐκείνη ἀπομακρύνθηκε σφίγγοντας στὸ στῆθος της τὸ παιδί της. Τὴν ἄκουα νὰ ψιθυρίζῃ σιγὰ σιγά.

— Ὦ, Θεέ μου, τὶ σοῦ ἔκανα γιὰ νὰ μοῦ πάρει τὸν ἄντρα μου ἡ ἀδελφήμου;»

Ἐσσὰτ Μαχμοὺτ